

بسم الله الرحمن الرحيم

ادبیات کودک و نوجوان

بخش اول: کودک و نوجوان، کتاب و خواندن

فصل اول: ویژگی های جسمی و روانی
کودکان و نوجوانان

استاد الهی زاده

از زمان تولد تا ۱۲ سالگی را **دوره کودکی** می نامند.

دوره ی کودکی به سه بخش تقسیم می شود :

۱- از تولد تا ۳ سالگی

۲- از ۳ تا ۶ سالگی

۳- از ۶ تا ۱۲ سالگی

۱- از تولد تا ۳ سالگی :

این دوره را **دوره تربیت پرستاری** می گویند. زیرا از لحاظ جسمی تقریباً ناتوان است و کاملاً به پرستاری و نگهداری دیگران نیازمند است.

ویژگی های این دوره :

آغاز مرحله حسی حرکتی (از تولد تا دو سالگی)

غریزی، تصادفی و انعکاسی بودن اعمال (مکیدن - چنگ زدن و گریه کردن)

رسیدن به نوعی درک کودکانه از راه آزمون و خطا و تخیل کودکانه

همزمان است با رشد جسمی، حرکت به سوی رشد عاطفی

۲- از ۳ تا ۶ سالگی :

- نسبت به مرحله قبل به تدریج به موجودی مستقل تبدیل می شود.

- کنجکاو است.

- با کمک حواس خود به **کاوش در محیط** میپردازد و به تجربه خود می افزاید.

- به **شناخت خود** می پردازد. (یکی از دغدغه هایش)

- **خود مرکز گراست**. (خود را محور فعالیت های عالم می داند).

- ویژگی های دیگر : **خیال پردازی - میل به بازی - تقلید از بزرگسالان**

۳- از ۶ تا ۱۲ سالگی :

عبور از تفکر کودکانه و ورود به تفکر منطقی

تسلط بر قوای حسی و حرکتی

آمادگی برای ورود به اجتماع

مستقل شدن از خانواده

تعدیل در خود مرکز گرایی

معقول شدن عواطف افراطی

جهت دار شدن کنجکاوی ها (عبور از مرحله چپستی
و ورود به مرحله چگونگی و چرایی)

بنیان ها و برنامه های دستگاه تربیتی در این دوره بسیار مهم است.
(۶ تا ۱۲ سالگی)

مهمترین پایه های تربیت در این دوره :

- آموزش تفکر منطقی و علمی
- تربیت حس زیبایی شناسی و ذوق فطری
- تربیت اجتماعی مبتنی بر اخلاق

دوره نوجوانی

۱۲ تا ۱۶ سالگی :

به هم ریختن
تعادل عاطفی

رشد سریع و تغییرات
چشمگیر جسمانی

حساس و زود رنج
شدن

تمایل به همسالان
و گریز از بزرگسالان

سوال های بی شمار
و بی پاسخ

شهرت طلبی

تنوع طلبی

میل به دیده شدن از
سوی بزرگسالان و
تشخص طلبی

رسیدن به بلوغ
جسمی، بلوغ عاطفی و
بلوغ فکری

ناپایداری شخصیت

در پایان دوره نوجوانی از **سرعت تحولات جسمانی** **کاسته** می شود و نوجوان کم کم به **تعادل عاطفی** می رسد. بر نگرانی های خود **غلبه** می کند و در روابطش با دیگران تجدید نظر می کند. البته رسیدن به این مراحل خود به خود نیست و به واسطه ی **حضور بزرگسالان** و **نظام تعلیم و تربیت** امکان پذیر می شود.